

MAKRO GÖRÜŞ

Ödemeler Dengesi

Ağustos 2024

Emre Aylar

aylare@tskb.com.tr

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

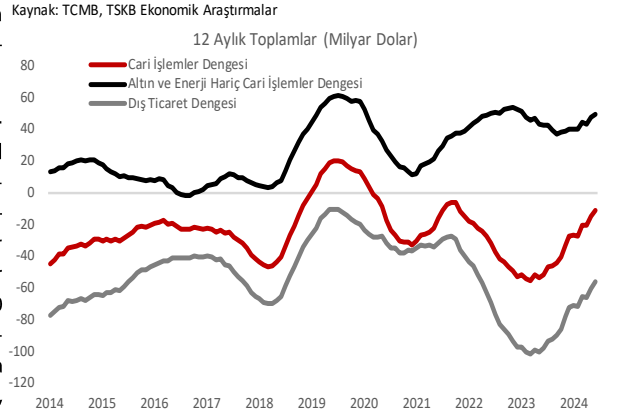
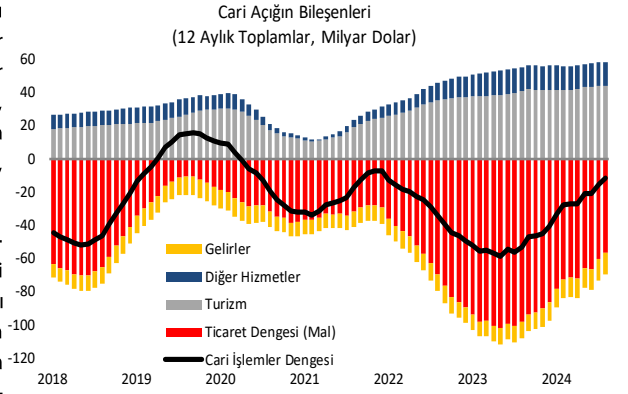
Ağustos'ta cari işlemler hesabı son beş yılın en yüksek fazlasını verdi. 2023'ün aynı ayında sadece 489 milyon dolar olan cari işlemler fazlası 2024'ün Ağustos'unda 4,3 milyar dolara yükseldi. Söz konusu dönemde altın hariç cari fazla 3,6 milyar dolardan 5,1 milyar dolara, enerji hariç cari fazla da 4,2 milyar dolardan 8,3 milyar dolara çıktı. Bu sonuçlarla, Ağustos 2023'te 7,2 milyar dolar olan altın ve enerji hariç çekirdek cari fazla 9,0 milyar dolara yükseldi. 12 aylık rakamlar toplam cari açığın 15,1 milyar dolardan 11,3 milyar dolara indiğini, çekirdek cari fazlanın ise 47,4 milyar dolardan 49,2 milyar dolara yükseldiğini gösterdi.

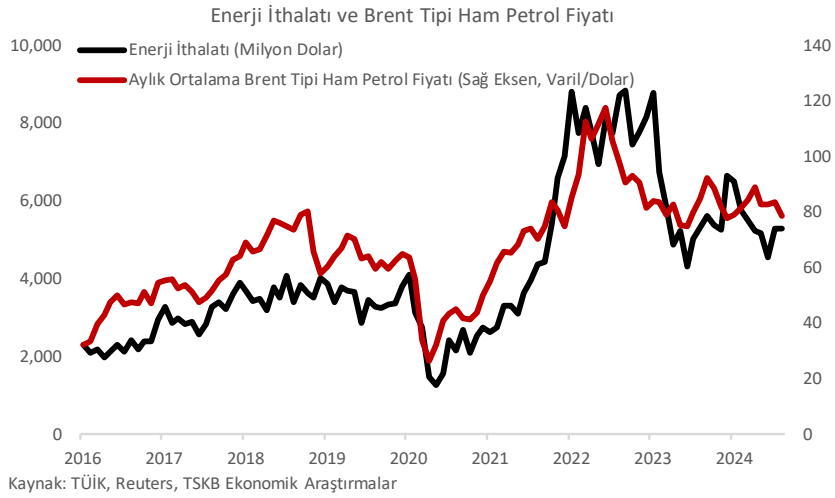
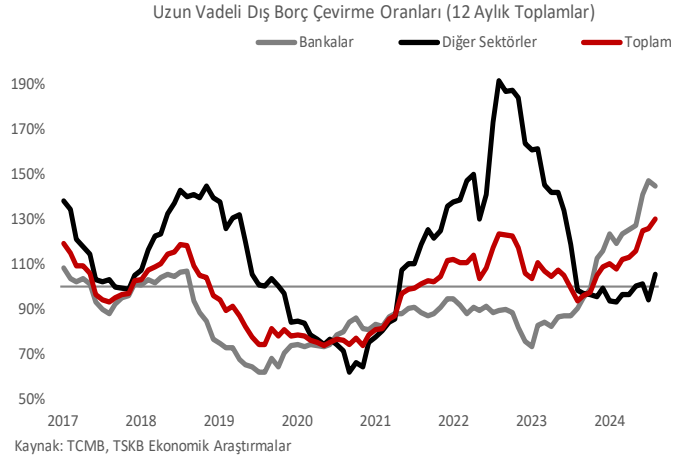
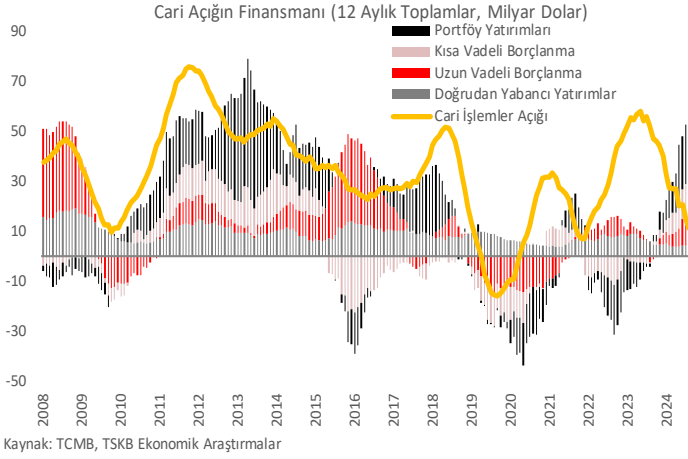
Gelir dengesindeki zayıflıklara rağmen hizmetteki sınırlı iyileşme ve dış ticaret açığının azalış cari fazlayı destekledi. Ağustos 2023'te 7,1 milyar dolar olan ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı 2024'ün Ağustos'unda 2,9 milyar dolara geriledi. İhracattaki sınırlı düşüşe karşın ithalat sert geriledi. Bununla birlikte, ithalatındaki gerileme enerjiden ziyade altın ithalatındaki azalış kaynaklı oldu. Geçen yıl 8,5 milyar dolar olan hizmet dengesindeki fazla 2024'ün aynı ayında 8,7 milyar dolara çıktı. Seyahat gelirlerindeki artış sınırlı kalırken, taşımacılık gelirlerindeki iyileşme hizmet dengesini destekleyen unsur oldu. Öte yandan, geçen yıla göre birincil gelir hesabından çıkış 0,5 milyar dolar artarken, ikincil gelir hesabından kaydedilen giriş azalarak cari dengedeki iyileşmeyi sınırlayan unsurlar oldu.

Finansman tarafında, portföy yatırımlarındaki ve net hata-noksan kalemindeki çıkışların etkisi ile rezervlerde gerileme görüldü. Ağustos'ta yurtdışı yerleşiklerin gayrimenkul alımları kaynaklı giriş 201 milyon dolar olsa da, doğrudan yatırımlar kaleminde nette 62 milyon dolar çıkış gerçekleşti. Yurtiçi yerleşiklerin yurtdışında yaptığı portföy yatırımları bir önceki aya göre yavaşlayarak 0,7 milyar dolara gerilese de, portföy yatırımlarında 0,9 milyar dolarlık net çıkış gerçekleşti. Bu gelişmede genel hükümetin yurtdışı tahvillerde 2,25 milyar dolarlık net geri ödeme gerçekleştirmesi etkili oldu. Kısa vadeli borçlanmalarda nette 1,0 milyar dolarlık düşüş, uzun vadeli borçlanmalarda ise 0,9 milyar dolarlık artış gözlemlendi. Bankacılık sektöründe uzun vadeli borç çevirme oranı %129,4, reel sektörde %187,1 ve toplamda %155,7 olarak kaydedildi. 12 aylık toplamalarda ise bankacılıkta borç çevirme oranı %144,7, reel sektörde %105,4 ve toplamda %129,9 oldu. Yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduatlarında 0,7 milyar dolar net artış yaşanırken, yurtdışı bankaların yurt içindeki mevduatlarında 0,4 milyar dolar düşüş görüldü. Net hata-noksan kalemindeki 3,7 milyar dolarlık çıkışla resmi rezervler 2,5 milyar dolarlık gerileme kaydetti.

Bununla birlikte, TÜİK'in Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri 2023 bülteni dahilinde 2022, 2023 ve Ocak-Temmuz 2024 dönemi hizmet dengesi kalemleri taşımacılık gelirlerindeki değişimlere bağlı olarak revize edildi. Buna göre, 2022 yılı hizmet dengesi 2,4 milyar dolar, 2023 hizmet dengesi 4,1 milyar dolar ve Ocak-Temmuz 2024 hizmet dengesi kalemi de 2,3 milyar dolar iyileştirildi. Hizmet gelirlerindeki güncellemeler sonucu 2022 yılı cari açık rakamı 839 milyon dolar yükseltildi de 2023 cari açık rakamı 4,5 milyar dolara aşağı çekildi. Ocak-Temmuz 2024 dönemi cari açık rakamı da 2,1 milyar dolar düşürüldü. Bunun sonucu olarak da net hata-noksan kalemlerinde değişimler yaşandı. 2022 yılında yaşanan net hata-noksan girişi 839 milyon dolar artarken, 2023 yılındaki çıkış 4,6 milyar dolar yükseldi. Ocak-Temmuz 2024 dönemi net hata-noksan kalemi çıkışı ise 2,1 milyar dolar arttı.

Ağustos verisiyle birlikte, 2024'ün ilk sekiz ayında cari açık 2023'ün aynı dönemine göre 29,3 milyar dolar iyileşti. Çekirdek cari işlemler hesabındaki fazla ise 18,2 milyar dolardan 29,5 milyar dolara çıktı. Ağustos'ta cari dengedeki iyileşme çok büyük ölçüde dış ticaret dengesindeki iyileşmeye bağlı kaldı. Dış ticaret içinde ise enerjiden ziyade altın dengesindeki iyileşme etkili oldu. Öte yandan, hizmetlerdeki sınırlı iyileşmeye karşın gelirlerdeki bozulma ise cari fazlayı sınırladı. Finansman tarafı ise görece kırılmalı bir seyir izledi. Bankalar ve reel sektörün borçlanmalarına karşın Hazine yurtdışında ihraç edilen tahvillerde nette ödeyiciydi. Yurtiçi tahvil tarafında yabancı girişi olsa da yabancıların hisse senetlerindeki çıkışı, net hata-noksandaki çıkış, yurtdışı bankaların mevduatlarındaki ve muhabir hesaplarındaki hareketler rezervleri baskıladı. Eylül ayı öncü verileri dış ticaret açığında daralmanın durduğunu, ancak turizmin katkısıyla cari dengede iyileşmenin yıllık bazda devam edebileceğini gösteriyor. Finansman tarafında ise portföy hareketlerine ve Hazine'nin borçlanmalarına bağlı rezervlerde toparlanmanın yaşanmış olabileceği görülüyor. Orta vadede ise iç talepteki ivme kaybının ve dış talebin etkisiyle cari açığın ılımlı bir seyir izleyeceğini öngörüyoruz. Rezervlerde artışın sürmesi açısından ise sermaye akımlarının belirleyici olacağını değerlendiriyoruz.

TSKB

TSKB Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81 FİNDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

(90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamiyle kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.